

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 — —
Negyedévre 2 — 50 —
Egy órára 1 — —
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hasasos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzari hirdetések aiku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejegyzésért 50 kr.

A vég kezdete.

London, június 21.
A Reuter-ügynökségnek jelentik Madridból, hogy a regens királyné elhatározta, hogy kiskorú fia nevében lemond a spanyol trónról és egész családjával elutazik Spanyolországból.

Nem tudjuk ellenőrizni, vajjon valót mond-e ez a hír, avagy az ugyanazon lapban rögtön utána következett czáfolatoknak van-e több alapjuk, de tény, hogy ez a távirat senkit sem lepett volna meg, ha czáfolat kísérete nélkül merül is fel, annyira természetes következménye ennek az egyenletlen és mégis oly régóta tartó szerencsétlen háborúnak s ha egyszer csakugyan megtörtént az, amit ez a hír közöl először komoly és megbízható formában, akkor csakugyan vége lesz a háborúnak, de vége lesz Spanyolországnak is, legalább a mai értelemben.

Két-három nappal ezelőtt jött a hír arról, hogy immár Manilla is meghódolt a felkelőknek és az amerikai tengernagynak, Kubában pedig szintén vereséget szenvedtek a spanyolok az utóbbi időkben, ezek a tények azt jelentik, hogy mind a két gyarmat elveszett a spanyol uralomra nézve s kit okozhat a felhevült spanyol vér ezekért a csapksokért

mást, mint az osztrák asszonyt: Mária Krisztina spanyol királynét!?

A kérdés most már csak az, mi lesz akkor, ha ez a hír, vagy legalább az abban jelzett ténynek szándéka a királyné lelkében elhatározássá erősödik?!

Három következménye lehet s miépen az elsőtől, az az a legbiztosabbtól félünk nagyon. Nevezetesen — hogy az elsőt utóljára hagyjuk — Mária Krisztina és XIII. Alfonzo lemondása esetére, vagy don Karlos fogja megrohanni Spanyolországot és a külső háboru csapásaihoz még a belső háboru végzetét is ráviszi szerencsétlen nemzetére, vagy pedig köztársasággá alakul ismét, mint 1871-ben Spanyolország, mint ilyen fogja megkötni a békét, oda engedi mind a két gyarmatát az amerikaiaknak s nehezen ugyan, de európai gyámság alatt mégis könnyebben fog élni, mint akár Mária Krisztina, akár különösen don Karlos fényos udvartartásának sötét árnyékában,

Azonban félünk, hogy erre az eredményre Spanyolország és az egész világ csak hosszú megpróbáltatások után fog etni, mert a királyné lemondása hírének az lesz a legvalószínűbb keletkezése, hogy a vele rokon európai udvarok és diplomáciák első sorban tehát nagy-

bátyja, Ferencz József király és császár lemondási szándékának visszavonására akarják majd birni, sőt talán még a semlegességet is készek lesznek sutba dobni egy veszélyben levő rokoni korona érdekében. Ez pedig irtóztató csapás volna a mai szomorú gazdasági állapotaink mellett.

Hiszen emlékezzünk csak vissza a görög-török háborúnál titokban lefolyt asszisztenciánkra, mely a delegációnak megkérdezése nélkül 35 millió forintjába került. Ő felsége két államának, mibe fogna kerülni az ilyen nyílt beavatkozás, mely nem kevesebbet akarna, mint egy népe által megunt, sőt nagy részben — ok nélkül bár — de meggyűlölt királyi család székét megszilárdítani! S tudvalevő, hogy ebben a kérdésben nehezen lehetne összehozni az európai koncertet, mely pedig a görög-török háboruban — legalább névleg — fennállott.

Mindössze egy harminczéves emlék az, ami vigasztaló ebben a mai helyzetben s ez nem más, mint Miksa mexikói császár szomorú sorsa, akinek esetében Ferencz József — bár testvére volt — szintén nem áldozta fel népei békéjét, atyafiságos érzelmei által feltámasztott fájdalomának.

Az adóhivatal főnyereménye.

— A Debreczeni tárczája. —

Irta: **Báró Luzsénszky Félix.**

Hajdanában, mikor a birtok kifutott a gentry lába alól, az új birtokosok beköltöztek a czimeres kastélyokba, a regiek pedig megvonultak a kataszter csendes árnyékában; én is azt gondoltam, hogy legalább kóstolom azt a földet, a mit már nem arathatok és beálltam földkóstolónak.

Csendes kis vidéki városban volt a lakásom, ahol este 9 órakor elotlogatták a lámpákat a baktér elűjta, hogy tűzre vizre vi-gyázzatok, a tisztelendő ur tizedszer is elfogta a pagátultimót, kifosztogatott szépen az utolsó garasunkból is, aztán nyugodalmas jó éjszakát kívánt és szépen nyugodni tértünk.

No, de a kataszternél nincs árvíz, tűzvész, meg jégverés, pénz pedig akad, a gázi kijárt minden elsején pontosan.

Egy bajom volt csak, hogy Ötös Pál ur, aki a székvárosban trónolt mint adóhivatali főnök, rendkívüli módon terjesztette a jótékonyt — az én rovásomra. Nem volt olyan hónap elseje, ahol ne küldött volna egy pár sorsjegyet, amely mind jótékonycélra lett ugyan kibocsátva, de mind nagy kárt tett az én zsebemben.

Egyszer az egyik rokonom bevittette magát ősi kriptájába, s végrendeletében nekem hagyományozta ősi birtokának utolsó roncseit.

Erre aztán vérszemet kapott Ötös Pál

ur és a legközelebbi elsején csak a fele fizetésemet küldte meg, a többiért pedig küldött jótékonyt sorsjegyeket.

Bosszuért lihegtem és a boszu órája nem sokára ütött. A következő gázi napon személyesen mentem be az adóhivatalba azzal az elhatározással, hogy akármiképp, de megtréfalom az adófőnököt. Ötös ur rendkívül nyájasan fogadott s aztán egész programbeszédet tartott nekem, melyben elmondta, hogy azoknak, kiket nemesen gondolkozó telekkel áldott meg a jó sors, kötelességük az özvegyek és árvák bajain segíteni. Ime ez a nemes intenció vezette őt velem szemben a múlt hónapban s ez vezetett most is, mikor arra kér, hogy a bazilika felépíthetése céljából kibocsátott sorsjegyek közül a megmaradt két darabot fogadjam el.

Mélyen meghajtottam magam s kijelenttem, hogy meg vagyok győződve az ő jóakarataról és jó szíveről, szívesen megtartom az egyik sorsjegyet, míg a másikat pedig szíveskedjenek megtaetani a hivatalban alkalmazott urak.

Ötös Pál a tárnok, Horváth Kálmán az ellenőr, Sajtó Ferencz a számszt hosszú tanácskozás után elhatározták, hogy megtartják a sorsjegyet. Aztán mint nyugodt pénzemberhez illik, szépen bejegyezte mindegyik a noteszébe a számot: 41 sorozat 75009.

Ezt a számot azonban én is feljegyeztem és megirtam a fővárosban lakó nagybátyámnak, hogy a huzás napján sürgönyözze meg, hogy ezek a számok nyerték meg a főnyereményt.

Elérkezett a huzás napja, bementem a székvárosba és megkértem az adófőnököt, hogy engedné meg egy sürgöny érkezését bevarnom a hivatalában.

Ötös ur készségesen beleegyezett és kíváncsian kezdett kérdezősködni:

— Valami fontos ügyről van szó?

— Fontos, bár egész privat ügy.

Délben csakugyan megerkezett a sürgöny Lázás izgatottsággal nyitottam fel, aztán egy sóhajjal, kedvetlenül dobtam le és Mihályfi hangján suttogtam

— Semmi, már megint semmi.

— Talán valami rossz hír? kérde az adó főnök.

A bátyámat kértem fel, hogy telegrafálja meg a bazilika főnyereményét nyerő számot s ez a szám nem az enyém.

— Melyik számot huzták ki? kíváncsiskodott a pénztárnok s én tettetett nyugalommal mutattam: a 41 sorozat 75009.

Lett erre óriási futkozás és ribilió. Ötös ur a kabát ujjából messzire kinyuló óriási kezeivel hadonázva kiabálta: Uraim nyertünk uraim nyertünk! A tollakat ledobták az asztalra aztán óriási zürzavaros hangokkal adtak kifejezést az örömüknek. Majd eszeveszetten kezdtek ugrándozni. No a párisi caffè chantá-tokban nem jártak olyan kalamajkat Végre az adófőnök magához tért és nyugodt parancsoló hangon mondta:

— Uraim, a magas állam is adhat már egyszer pihenőt a saját közegeinek: én tehát önöket feloldom a mai hivatalos teendőktől.

BELFÖLD.

A katolikus autonómia keddi ülésében megállapította az egyházközségek autonóm szervezetét és hatáskörét. Az 1871-ben mint központi intézmény tervezett esperesi tanács hallgatagon eljött. E helyett tárgyalásra került az egyházmegyei tanács. Ennek szervezete az indirekt választási jog elvén alapított meg, és ez fogadtatott el a kongresszusi választások számára. E testület hatáskörére nézve a legtöbb kérdés függőben maradt, ellenben elintézték az elnökség szervezését. Ezután foglalkozott a kilenczes bizottság a központi testülettel és katolikus kongresszussal. Elhatározották hogy a kongresszusnak nem les valamennyi püspök tagja és így az 1871-iki szervezetben megállapított kongr. tagszám némi változást szenved. A négy érseken kívül csak a négy metropolitának hét rangidős püspöke, a négy tanítórend főnöke, minden érseki főkaplannak három-három képviselője és lelkeskedő papjának 25 képviselője legyen tagja a kongresszusnak. Mivel az 52 egyházi képviselő a kongresszus egyharmadát képezne, a kongresszusba 104 világi képviselő választatnék be. Ezek közül kettőt a király nevez ki, kettőt az ország világi kegyurai, 100 pedig az egyházmegyei tanácsosok által közvetlenül választatnék.

Az autonóm ügyek tulajdonképeni vezetése az igazgatótanácsra bízotnék, melynek tagjai — 5 püspököt és 10 világit — a kongresszus választja. A kongresszus és az igazgatótanács elnöke rendszerint a hercegprímás. Mindkét testület egy-egy világi alelnököt választ, továbbá az igazgatótanács egy előadót, ki az autonómiának egyetlen fizetett közvege. A választások hat-hat évre ejtetnek meg, de a harmadik év vége a tagok fele kúlep. A tegnapi ülésben újra tárgyalás alá vette a kilenczes bizottság eddigi üléseinek megállapításait, azok szövegezésére egy szűkebb bizottságot küldött ki, hogy ez a szeptember 12-én összeülő bizottság ele, az eddigi megállapításokat már kész szövegezéssel terjessze elő, azután az autonómia befolyását tárgyalta még az egyházi méltóságokra és végül a kath. alapítványok és az iskolaügyekről tárgyalt. A kilenczes bizottság azután elhatározta, hogy szeptember hó 12-éig nem tart érdemleges ülést.

— Megyünk sörözni, ujjongott Sajtó Ferencz.

— Mit sörözni? Ma minden puli kutya pezsgőt iszi, utasítá rendre az ellenőr.

Zabai János, a bivatalszolga pedig esendesen szitta a gerasos pipáját és motyogta a bajusza alatt: Igérték urak, megtartják. Lesz csizmaesba, szép halina csizmaeska.

En nagy nehezen meggyőztem az ellenőrt, hogy hát délelőtt nem szokás pezsgó inni, legelőbb hát sörrel ünnepeljük a mai napot.

A sörház felé tartottunk s az egész fő-uteza telve volt gratulációkkal. A három adó hivatalnok, a kikkel eddig csak adófizetés idején barátkoztak, ma csupa nyájas barátságos arccal találkoztunk. Az egész fő-uteza minden ablaka tele volt csupa női fejcskével. — A szép Lenkey Magda, a ki csak egy héttel ezelőtt kósarozta ki a fess Sajtó E-renczet most már odaintette magához. — Nyájasan mosolygott rá, azután tündér ujjával meg is fenyegette:

— Ej, ej, maga már felénk se néz, Sajtó Ferencz daczosan kevélyen csapta félre a kalapját s hdeg hangon mondá:

Nehez volt a kosár, kisasszonyom.

Ötös, Horváth és Sajtó elkezdtek a törénendők felett tanácskozni. — Megbizzuk a főnök urat, hogy a legközelebbi vonattal menjen fel Pestre, egyenesen Pestre és ne csupan ezrest hozzon, hanem legyen aprópénz is elég.

— De hát ha nem adják ki rögtön a pénzt, aggodalmaskodik az ellenőr. Mit nem adják? akkor megyek a miniszterig, megyek a királyig, megyek...

A magyar liturgia.

— Sajtó tudósítónktól. —

Debreczen, június 23.

A görög szertartású katolikusok, a magyar liturgia létesítése érdekében országos végrehajtó bizottságot szerveztek, a melynek az a célja, hogy ezt a kérdést megőrizze egyházi kérdésnek, és a magyar liturgiát sürgető gör. katb. ruthén püspöki karnak, az ügy győzelemre juttatása érdekében, minden tőron segítségére legyen.

Ez az országos végrehajtó bizottság S z a b ö Jenő főrendházi tag elnöklete alatt Budapesten h e t f ö n délután végleg megalakult, és egy kis füzetben, melyet ma kaptunk meg, programját is kibocsátotta a mely a következő:

I. Az országos bizottság célja: fenntartani és megerősíteni a magyar nyelv használatát a görög katolikus intézisteleinknél, kiemelni azt eddigi immár közel egy évszázad óta tartó, törött helyzetéből s e végből kieszközölni a magyar istentisztelet törvényes elismerését és szabályozását mindenütt n hol ezt a görög-katolikus magyarok száma és vallási érdekei megkövetelik, tekintet nélkül arra, hogy mely egyházmegye területén laknak.

II. Cél érdekében részint már megszerztük, részint még megszerezzük a felhatalmazást a haza összes görög-katolikus magyar-ságától.

Addig is az országos bizottság egyetértőleg fog eljárni a hajdu-doroghi országos végrehajtó bizottsággal, mely folyó 1898. évi május hó 6-án tartott ülésében reánk ruházta át a magyar liturgiára vonatkozó részét, azon megbízatásának, melyet 52 görög-katolikus magyar hitközség részéről azoknak 1868-ik évi nagygyűléseitől nyert.

III. Az országos bizottság székhelye Budapest.

IV. Buzgó kéressel járulok a hazai görög-katolikus egyházmegyek főpásztoraihoz és az ország hercegprímásához, hogy legyenek hathatós szószólóink a Krisztus földi helytartója előtt, kinek másnyelvű hittestvéreinktől eddig soha meg nem tagadt igazságos döntése alá terjesztjük és felebbezzük ügyünket.

Az adófnök ur nem fejezhette be a mondatot, mert nyugodt lépteivel a polgármester ur lépeget feléjük és biztosította őket, hogy végtelenül örül a szerencséjüknek és különös figyelmükbe ajánlja, hogy vannak bizonyos adozatok, amik elől nem zárkozhatnak el a sors kegyeltjei.

Ötös ur maga és társai nevében hálás köszönetet szavazott a kegyteljes szavakért és kijelentette, hogy nem riadnak vissza semmiféle oly adozattól, a mely a közjónak, vagy pedig a szegények istápolására szolgál.

Sörözés közben kapacitáltam Sajtót, hogy gondolja meg a dolgot és kérje meg még egyszer a vagyonos, szép Lenkey Magda kezét. Beleegyezett s még aznap délután elmentem vele Lenkeyhez, megkértem részére a Magdus kezét s oda is igérték és a kézfogót mindjárt másnapra tüzték ki.

A kézfogó nagy ünnepélyességgel tartott meg s a kedélyes tőzstok közepette cseledem egy postán érkezett levelet hozott nekem.

Zsebre akartam dugni, ám a háziur biztatott, hogy csak olvassam el.

Engedve a biztatásnak, felbontam a levelet — s rendkívül leverten tettem zsembembe.

— Rosz hír? Baj van? Hangzék mindenfelől.

— Bizony, rosz hirt kaptam. A bátyám írja, hogy tévedésből nem a Bazilika, hanem a Hitel sorsjegyek főnyereményének számát sürgönyözte meg.

Bizodalommal számítunk a haza latin szertartású egyháznagyjainak kegyes támogatására, esetleg jóakaratu semlegességére is.

V. Az országos bizottság ünnepélyesen kijelenti, hogy sem a ruthén, sem a román görög-katolikusok eddigelé megszerzett enémü becses jogait csorbítani s őket jogaik gyakorlatában háborgatni nem akarja, sőt éppen az ő jogaikra támaszkodva, arra törekszik, hogy e jogok a görög-katolikus magyarokra is kiterjesztessenek.

VI. Nemes és szent törekvésünk érdekében szeretettel kérjük s hálával fogadjuk a hazai elfogulatlan közvélemény érdeklődését és védelmét, különösen pedig a katolikus sajtó jóakaró támogatását.

VII. Az országos bizottság a naptáregyesítés ügyét is felvette programjába, s oda fog törekedni, hogy a hibás és elavult Julian-naptár szertartásunkból kiküszöbölve, helyébe a tudomány színvonalán álló Gergely fele naptár fogadtassék el.

VIII. Teljes tudatában vagyunk épp úgy célunk igazságos voltának, mint annak, hogy e cél megghiusulása beáthatatlan következményekkel járna. Ugyanezért el fogánk követni ügyünk érdekében mindent, amit az egyházhhoz való hűség, nemzetiségünkhöz való egyaránt törhetetlen ragaszkodás és törvényeink megengednek. S ha törekveinket még sem koronázná siker, a felelősség a következményekért nem minket fog terhelni.

Az országos végrehajtó bizottság ezt a programot lelkes hangu fölhívas kísérletében bocsátja szét, melyben felhívja az ország g. katolikusait, hogy a mozgalomhoz csatlakozzanak és azt teljes erejükkel támogassák.

Nagy szükség volt erre a lépésre; nagy szükség különösen az információkból itelő Róma előtt, ahol nem késtek egyesek úgy tüntetni föl a magyar mise ügyét, mint nyílt lázadást a katolikus egyházzal szemben.

A munkácsi és eperjesi g. kath. püspökök most egy éve terjedelmes fölterjesztésben mutattak rá arra, hogy ők az egyház kára nélkül nem hajthatják végre Rómanak azt a rendeletét, hogy az istentiszteleteknél a magyar nyelvet eltiltsák; mert az szakadást idézne elő.

Rómában ezt a fölterjesztést aggodalommal fogadták; mert bizonyos besugások miatt politikai hátteret láttak ebben a mozgalomban és csakis e két püspök fölterjesztésének köszönhető, hogy a magyar nyelv használatáért nem mondták ki Rómában az ezzel élőkre a kiközösítést, illetve a felfüggesztést.

Mert, hogy annak az áramlatnak, mely Horvátországban, a latin helyett az ő glagolikus, vagyis a szláv nyelvet hozta be egyházi nyelvvül, ez volt a célja, az minden tisztán látó ember előtt bizonyos.

Róma a magyar mise ügyében egy év óta nem tett egy lépést sem, Sem tiltó, sem engedélyező rendeletet nem adott ki a múlt év május eleje óta. Magyar részről, Firczak püspököt kivéve, nem is bolygatta ezt az ügyet senki, ő azonban, mint a kinek papjai het tizedreszben magyar liturgiát használnak, kénytelen volt vele; mert papjai álláspontját megakartta védeni.

A g. kath. ruthén pap-ság azonban, az ügy fejlesztése érdekében, most már igazan nem tehetett semmit; mert akciója az engedetlenség belyegét viselte volna magán Rómával szemben.

Rómában ugyanis külön osztálya van a görög ritusu keleti egyházaknak. És ebben sok a szláv elem, melyek oda törekedtek, hogy a szláv nyelvet kiküszöbölni akaró ruthén papokra a felfüggesztés és a kiközösítés mondassék ki, ha a magyar misét továbbra is sürgetik.

Az országos végrehajtó bizottság akciójával szemben azonban most már megtörik befolyasuk; mert a világi katolikusok mozgalmait már nem lehet lázadásnak bélyegezni akkor, ha arról azt fogja állítani a lelkeszi és püspöki kar, hogy benne sem szakadarság

sem pedig az egyház iránti engedelmesség nem nyilvánul meg.

Ezért nagyfontosságú lehet a bizottság első lépése; mert ezzel a magyar liturgia ügye a legjobb utra terelődött.

A görög katolikus magyarok legutóbb megalakult országos bizottsága a magyar liturgia végett memorandumot intéz a pápához. Az emlékiratot Szabó Jenő főrendi názi tag, a bizottság elnöke szerkeszti s az ő vezetése alatt valószínűleg nagyobb küldöttség viszi el Rómába.

A h.-dorogi g. kath. püspöki helynökség évek óta üresedésben van. Firczak Gyula a munkácsi görög-katolikus püspök még 1896-ban intézkedett, hogy ez az állás betöltesse. Akkor azonban a budapesti egyetemi templomban elmondott görög-katolikus magyar mise meghusítottta ezt az intézkedést. Róma ugyanis, mert Hajdu Dorogról indult ki a magyar mise ügye, azt hitte, hogy itt egy keletkező hitszakadás magvai vannak elhíntve, tehát meghagyta Firczak Gyulának, hogy ne töltsse be a hajdu-dorogi püspöki helynökséget. Firczak Gyula, ki maga is amakacs magyarként tűnik fel Rómában, nem kérte ennek az állásnak betöltesét, mások pedig, talán mert nem is igen tudták e hosszú üresedésnek az okát, szintén nem kérték. A tegnapi szervezkedés után, mint halljuk, mozgalom indult meg, hogy Rómából megkérjék az utasítást, hogy az oly régen üresedésben levő hajdu-dorogi püspöki helynökséget Firczak Gyula utján töltsse be a gör. kath. egyház.

KÜLFÖLD.

Merénylet a csári pár ellen. Szentpétervárról kerüli uton az a hír érkezik, hogy Zwanov grófot, a csár kamaráját — a grófnét, a ki a csárnénak udvarhölgye, Siskin ezredest, a h. rneves orosz államférfiu rokonát egy udvari szakácsot és több udvaristiztet elfogtak és valamennyit a Péter-Pál erődbe csuktak. Az elfogottak a csári pár ellen intézett mérgezési merényletnek voltak részesei és valószínű, hogy még több elfogtatás fog történni. Dr. Andriev, a csárné orvosa a mérget a csári pár reggeli teájában fedezte föl. — A csárné, a ki a teából már ivott egy kicsit, abban a pillanatban gyomorgöröcsöt kapott és bár nyomban ellenmérget alkalmaztak, — állapota aggasztó.

Az új lovassági laktanya.

— Ariejtés az építésre és tervleírás. —

Debreczen, jun. 23.

Hatszáz ezer forintot mozgósít Debreczen városa egy új huszárlaktanya építésére, amely még az idén majdnem annyi munkás embernek ad kenyeret, ahány huszár fogja majd abban a szép laktanyában a királyt és a hazát szolgálni.

I.

Az építésre beadott zárt ajánlatokat tegnap d. u. bontották fel a városházán nagy számu érdeklődő jelenlétében Körner Adolf tanácsnok elnöklése mellett, Ábrahám László főügyész, Aczel Géza főmérnök, Szilágyi János építész, Zádor Lajos, Horváth István bizottsági tagok és Kondor Kálmán számvevő.

Összesen 42 ajánlat versenyez részint az összes, részint csak egyes munkákért.

Az összes munkákra (költségvetési összeg 596,840 frt 43 kr) pályáznak:

Hirschel Ede 10.1% engedménnyel 536,559 frt 51 krért; Reichmann Armin és Schiffer Miksa 6.5%, Weil Rezső (Komárom) 6%, Weitzer János 4.3%, Fischer Henrik és Rösler Rchárd 4%, Blau Gyula és Führer 1.88% engedménnyel, Tóth István, Berger Jenő és társai 568,538 frt 78 krért, ugyanők az egyes munkákra is külön-külön ajánlatot tesznek; a föld és kőmives munkát, (költség-

vetési összeg 309,829 frt 88 kr) 286,988 frtért készek elvállalni.

Kőmives, föld, ács és csatorna munkák 396,355 frt 86 kr árából 9% engedményt adnak Horváth János, Biczó Gyula és Tóth Béla. Kőmives és földmunkákra pályáznak Fischer és Rösler 4% engedménnyel és a már emittett Tóth-Berger cég.

A nagyobb költségű egyes munkanemekre a következő ajánlatok adtak be:

Vasneműek: (költségvetési összeg 42078 frt 60 kr.) Danubius r. t. 11, Schlick r. t. 11.5, Fodor Béla és Teschauer 8.7, Szivattyú és gépgyár r. t. 1.6% engedménnyel, Tóth és Berger 37870 frt 74 krért.

Ácsmunkák: (költségvetési ár 65922.10 frt.) Brün Zsigmond 9 egynegyed, Rösler R. 5% engedménnyel, Welisch Arnold 15, Bisotka és Horváth 13% feülfizetéssel.

Tetőfedés munkák: (31464 f. t. 32 kr.) Dobay János 1 mként 1 frt 20 kr és alternatív 26082 frt 69 krért, Bichu János 22479 frt 54 krért, Fischer és Geidelberg saját egysegár szerint 23470 frt 77 krért, Tóth és Berger 29938 frt 61 krért.

Badogos munkák: (33178 frt 41 kr.) Schlick gyár 14.5, Szepesi Sándor 12.5 Zellerin gyár 5% engedménnyel, Tóth és Berger 33440 frt 63 krért.

Asztalos munkák. (29774 frt 99 kr.) Dorsch Hugó 12, Fodor Béla és Eschauer 8.7, Hevesi József 7.9% engedménnyel, Tóth és Berger 27184 frt 39 kr.

Laktanyai munkák: (35391 frt 60 kr.) Jóna D. Barta és Pirok B. 5 1/4, Magyar épület mulakatos gyár 9.2, Eodor B. és társa 8.7 Blaskovich Mihály 10, Hevesi József 7.0 % engedménnyel, Tóth és Berger 33533 frt 83 krért.

A többi, kisebb munkáknál (kőfaragó, mázó, öveges, szobafestő, kályhás és csatornázás) a legtöbb pályázó jelentékeny engedményt tesz.

Mihelyt az ajánlatokat a mérnöki hivatal egybeveti és az építési bizottság is javaslatot megteszi, a tanács határozni fog a felett, hogy kire vagy kikre bizza ezen nagyszabásu építést.

II.

Az új kaszárnya a hadházi országot bal oldalán, kivül a vámházon és az ev. ref. egyházzal Vecsey-Bruckner templom építési alapítványának tőljadonát képező haztelek felosztásra váró majorsági földjén tul épül, kisajátított szeréshizlálók helyén. A laktanya udvarának hossza 500, szélessége 220, területe pedig 125000 m² méter.

A pavillon rendszerben tervezett laktanyában egy lovasezred törzse, három százada és pótkerete fér el, összesen 613 ember és 407 lo.

Az épületek a következő rendben sorakoznak egymás mellett.

A hadházi országotra néző s csinosan parkirozandó oldal közepén lesz a főbejáratot földszintes épület között, amelyek egyike őrház másik inspekziós pavillon. A kapuval szemben áll az egyemeletes irodáépület, jobb es balra pedig a kétemeletes tisztai és altisztai laképületeket helyezik el.

Ugyancsak az utczei oldalra néz az imént említett két emeletes pavillonoktól keletre és nyugatra 2-2 legénységi épület melyeknek középső rizalitjai két emeletesek, többi részei pedig egy emeletesek. Két két ilyen pavillont konyha épület által megszakított fedett folyosó köti össze.

Az iroda mögött egy 180 méter hosszú, és 100 méter széles, tehát 18000 m² méter szép nagy térség terül el, amelyen a laktanya összes csapatai kényelmesen allhatnak feloszlopokba.

E tértől balra 4 legénységi és egy tisztai istálló, jobbra pedig két legénységi istálló, 1 patkoló mülhely, 1 utász istálló, 1 hadkiegészítő koret istálló épül. A tér mögött helyezik el a markotányos és a fürdő épületet, valamint a lóuszlatót. Ezekből jobbra és balra 1-1 fedett lovagló épület és 1-2 nyílt lovaglótér lesz.

Az udvar két belső szögletében lesznek: a gyanus, beteg es remonda lovak is-

tálló, valamint az ezred raktára, kocsiszin és börtön.

A telepet körül és a pavillonok között befásítják, elől pedig szépen parkirozzák.

Az ajánlatok a tanácsban.

Az ajánlatokat — mint értesülünk — a városi tanács mai ülésén vette tudomással Körner Adolf tanácsnok előadó bejelentése nyomán s mielőtt azok részletes kivonatába belemenne, kiadta Aczel Géza főmérnöknek, hogy tablázatosa kimutatásban készítsen az összes ajánlatokról tájékoztató összehasonlítást. Majd csak ennek elkészülte után fog a felett határozni, melyeknek adja ki a munkálatokat, avagy kiadás előtt meghalgtatja-e az építési bizottságot.

Debreczen sz. kir. város polgármesteréhez Nagys. Simonffy Imre kir. tanácsos Urhoz felebbezésük

Marton Imre debreczeni lakosnak s bent irt tarsainak

a városnak 1897. évi zárszámadását jóváhagyó 119-5530. sz. közgy. határozat ellen.

Nagyságos Polgármester Úr!

A Debreczen sz. kir. város 1897. évi zárszámadását helybenhagyó 119-5530. sz. közgy. határozat törvénybe s a bizottság. közgyűlésnek m. évi 119-5804. sz. határozatába ütközvén, elene törvényes határidőn belől tisztelettel

felebbezünk

alábbi okokból.

A szó igaz értelmében vett zárszámadásnak a törvényhatóságoknál igenis egyik rendeltetése annak próbájai szolgálni, vajjon a vagyonkezelés körül megtáratlak-e a költségvetésben megszabott korlátok. De még mendhatni sokkal fontosabb rendeltetése: megbízható képet nyújtani a vagyoni helyzetről, a törzsvagyon épségben tartásával elkölthető jövedelemről, s arról, vajjon kitelik-e a meg nem térülő folyó költség a jövedelemből, nem csorbult-e meg a vagyon s valóban hasznos elhelyezést képez-e a jövedelmet haladó nettó költségek.

A zárszámadás tehát tartozik a törvényhatóság megelhetésének kulcsa, a költségvetésnek pedig biztos alapja lenni, mert a szükségletnek, ha csak nem rendkívüli, alkalmazkodni kell a jövedelemhez.

A vagyon állás feltüntetésének eszköze a mérleg s ennek segédszere a letár, melyet az 1886. XXI. t. cz. 17 §-ában zsinormértékül felállított 1886. XXII. t. cz. 109 §-a minden évben felvetetni s a zárszámadáshoz csatolni rendel.

Városunk 1897. évi zárszámadásához van ugyan csatolva egy letárnak nevezett művelet Ámde előlött maga a felügyelő bizottság jelentés is palczat tör, helyette újat megbízható javasol összeállítottat. A csatolt letár tehát nem komly letár, nem olyan mint a törvény rendel s olyba tekintendő mintha nem is léteznék, a zárszámadás pedig ilyennek hiányában törvénybe ütköz. Sőt mg ennél is rosszabb, mert felrevezet, mert amit.

Időnk nem engedi, hogy mindenre kitorjeszkedjünk s e miatt csak egyes példákra fogunk szoritkozni.

A bellegelő váltásg tőkéje, mely a községi adó helyét pótló alapnak adatott fedezetül, csak eredetileg volt 901,138 frt 86 kr., azonban belőle már az 1895. évi zárszámadás 120. lapadatai szerint is: 885,946 frt 59 kr.

áll csak fenn, erre azóta törlesztetett 1895-ben (lásd ez évi zárszámadás 124. l.) 29,196 frt 29 kr.

nem állhat tehát belőle fenn több, mint 856,750 frt 30 kr.

mégis az 1897. évi zárszámadás 138-139. lapján ma is 44,388 frt 56 kr.

ral nagyobb, azaz teljes 901,138 frt 86 kr. összegben van feltüntetve.

Ép egy a külvárosi telkek váltásági tőkéje ugyanott 5271 frt 79 krral szerepel. Holott kimutatható törlesztésekkel már 3397 frt 37 krra apadt. (L. 1894. évi zársz. 104—5 lap; 1895. évi zársz. 154. l.; 1896. évi zársz. 170. l.; 1897. évi zársz. 180 l.)

A régen — e-ód alá került Tisza bizt. bank-féle 25 db. részvény még az 1894. évi zársz. 98—9. lapján igen helyesen értékeltennek volt feltüntetve: azóta 2500 frt; névértékben grassál az 1897. évi zársz. 130—1. lapján is.

E példák szerint tehát a leltár s mérleg szerinti vagyon összege fenn nem álló valótlán értékekkel van növesztve.

További gyengeje a mérlegnek és leltárnak egyaránt, hogy az alapítványi pénztarokat jellehet közülök sokat nyilván elismer sajátjának, nem foglalja magába, ellenőrzés nélkül hagyja s ez által tág kaput nyit számos vizszoalesek, jelesül egyes vagyon részek kétszeres szerepeltetésének. Ismét példákra hivatkozunk.

A községi adó helyet pótló 901,138 fr 86 kr. külön alapnak a 154 lap szerint alkateszt képezik a bellegelő föld váltásági tőkéi 503,388 frt 20 kr. erejéig, mégis ez összeg vagyon gyanánt a 138/9 lapon a 901,138 frt 86 krban másodszer is fel van véve; egyszer i. i. fedezi az alapot mérlegben s leltáron kívül, másodszer emeli a leltározott vagyont. Ugyan ez az eset az igazságügyi palotára adott s 1897-ben 140,000 frtra apadt előleggel mely egyszer fedezi a 154 lapon levő alapítványt, másodszer városi követelésként szerepel az «atmeneti bevételek» hátraléka közt a 84. lapon, vagyis a kincstar tartozni látszik mind a két czimnek, holott csak egy kötvény létezik. Hasonló szemfényvesztés van úzve a 138/9 lapon a b. 3—5 tetelekkel, 95000 frtot haladó összegben, melyek a mérlegbeli s leltári vagyont szaporítják, egyuttal a mérlegben s leltáron kívül újra fedezni látszanak az illető alapok.

Hát leh-et-e képzelní — helyez vagyont kimutatást ily módszer mellett.

E bajon csak az segíthet, ha a külön alapítványok mind felvételnek a mérlegnek «Teher» oldalára, fedezeteik pedig a leltárba s a mérlegnek vagyon oldalára, gond lévén fordítandó arra, hogy egy vagyon tárgy a leltárban kétszer elő ne forduljon.

Ezen segítség s egyedül helyes módszer mellett ki lesz zárva azon anomália, hogy a 168 lapon levő 140,000 frtos alapítványból, mely a város vagyona, mert általa felvett kölcsönből szakítottatott külön és mely a «tőke épségben tartásával» lett volna kezelendő, (m. e. 16,000 frtra) elvonatott 1897-ben építkezésekre 33,457 frt 03 kr.

a szintén városi tulajdont képező «Földi pénztár»-ból kaszálló vételre 22,882 frt 50 kr.

együtt 56,339 frt 53 kr.

S mivel ez az elköltött összeg a mérlegben nem szerepel, ellenben a felhasználásukkal emelt épületek s kaszállók a leltárba foglaltattak: a vagyont szaporítani látszanak, holott voltaképen nem változott a vagyon értéke, mert az ingatlanok nőttek, a pénz pedig elment.

Mind e hibák miatt a szárszámadás nem alkamas annak kitüntetésére: vajon a város vagyona gyarapodott-e, vagy apadt egy év alatt? — De nem alkalmas e célra még azért sem, mert a leltározott java értékelése nem állandó, hanem a legingatagabb alapon történik. T. i.:

Megnézi a leltározó, mi volt a nyers bevétel valamely ingatlanból, s évről-évre e változó nyers bevételnek, mint 5%-nak a tőkéjét teszi meg az ingatlan értékének. — Például az összes fekvőségek nyers hozadéka volt 1897-ben (122 lap) 471,282 frt 86 kr., lett a tőke értéke 9,425,657 frt 20 kr. (Lásd 149 l.) Ehhez nem

jövedelmező 315,158 frt 50 kr.

együtt 9,740,815 frt 70 kr.

1896-ban pedig 468,043 frt 47 kr. nyers hozadék mellett (1081.) lett

a tőke értéke (151 lap) 9,360,869 frt 40 kr. s nem jövedelmező 297,476 f. 9,658,345 frt 40 vagyis leltárilag mesterségesen

emeltetett a fekvő javak értéke 82,470 frt 30 krral, holott 1897-ben nem fordított több fekvőségek vételére, tanya épületekre s erdő gyarapításra együtt 42,245 frt 76 krral (Lásd 44 lap III/8. 48 lap VI/16 és 154 lap X.VII (1.4.8. holott el is adatott (38 lap XXII/3) egy nádudvari föld 825 frtért.

Az érték illetén kiszámításának abszurditását még egy példával igazolandó, nézzük meg az erdőségek értékelését, melyek a fekvőségeknek egyik alkotó részét teszik. — Volt az erdőkezelésből 1896-ban (18 lap «Lerová» czimben: és 104 lap 81 tétel) nyers bevétel 170,164 frt 43 kr. Bárha ezzel szemben a 48 lapon 153,069 frt 53 kr kiadás alott: lett z értéke 3,403,288 frt 60 kr. — 1897-ben pedig csupán azért, mert a 20 lapon (Előírás rovát s egyuttal 1181.81 tétel) valamivel kevesbedett a nyers bevétel 167,693 frt 96 krra — jóllehet ezzel szemben a kiadás nagyot csökkent (50 lap 118.181 frt kr) s így a tiszta bevétel is megháromszorozódott 1896-hoz képest — az erdőségek tőkeértékénél csak 3,353,879 frt 20 kr jött ki, tehát mintegy 50,000 frttal apadt, pedig nem csak a telepítésre fordított egy pár ezer frttal, hanem a fak növekedésével is értékben csak nyernie kellett.

Nem tűnik ki végre a szárszámadásból az sem mennyi volt 1897-ben a bevételből a vagyon érintése nélkül elkölthető jövedelem; az pedig, hogy vizont a kiadásokból mennyi volt a meg nem térülő folyó költség s mennyi volt a hasznos elhelyezés, nem csak hogy ki nem tűnik, «öt magából a szárszámadásból meg sem álapítható, mert hogy egyebet ne mondjunk — az épületek javítása nem egyéb, mint évente előfordulni kellő fenntartási költség, az új építkezés pedig beruházást képez, mindazonáltal e két külön választandó kiadás a szárszámadásban össze van olvasztva (Például 51 lap VII/4 tetei) É p i t k e z é s r e s é p ü l e t e k j a v i t á s á r a a., benn a városban 25,895, frt 68 kr. b., vágóhidon) üzembe tar- 15,869 frt 99 kr. c., nagyerdőn) tással együtt 6,829 frt 88 kr.

Összesen 48,595 frt 55 kr.

Fentebbiekkel meggyőzőleg kimutatunk, hogy a szárszámadás nem teljesíti az előszavában szóról-szóra idezett m. é. 111/5804. sz. közgyűlési határozatot, mely pedig érvényen kívül nem helyeztetett, tehát foganatosítandó lett volna.

Igy tehát a t. Közgyűlés által, hacsak saját határozatainak megszegését szentesíteni, ma_okat e határozatokat nevétséges hiabavalóságoknak minősíteni nem akarja, nem lett volna a szárszámadás elfogadható, annál kevésbbé, mert megsértetett az 1896 évi ama másik határozata is, mely szerint a bizottsági tagok között a szárszámadásnak nyomtatott példánya kellő tanulmányozhatóság végett a közgyűlés előtt legalább 15 nappal kiosztandó.

A szárszámadás egyes tételeire való hivatkozással igazolt fentebbi tényállás alapján tisztelettel esedezünk a Nagyméltóságú m. kir. miniszterium előtt,

hogy az előidézett helyben hagyó határozatot, mely csakis akként volt kieszközölhető, hogy a bizottsági tagok ideje és türelme előre bocsátott kilencz jelentékelenebb tárggyal kimerítettett a szárszámadás tárgyalásánál a jelenlevő nem tisztviselők száma csekélyre olvadt le, — mint törvénybe és közgyűlési határozatba ütközöt, megsemmisíteni a szárszámadást, mint amely téves adatokkal és értékeléssel, helytelen rendszerrel van összeállítva s mindezek folytán a valósággnak megfelelő, megbízható vagyonkimutatással sincs felszereelve; visszautasítani, törvénynek s közgyűlési határozatnak megfelelőleg záros határidőn belül leendő átdolgozását, illetve kiegészítését a város jól felfogott érdekében elrendelni méltóztassék.

Teljes tisztelettel
Több aláíró.

HIREK.

* **Hivatalvizsgálat a megyén,** gr. Dégénfeld József főispán tegnap kezdte meg V i c z i á n István min. fogalmazó főispáni titkár kíséretében a hivatalok megvizsgálását.

* **Az ipartestület.** Meghalt, mielőtt született volna, megölte az ellenszenv még a tulajdonképeni vajudása elkövetkezett volna szülőanyjának az iparoskör derék alelnökének T ó t h Kálmánnak. Pedig kár érte, Száz meg száz haszon háromlott volna belőle a városra, mint ilyenre s a «polgárságra, különösen pedig az iparosokra, azokra legkiváló kik részesei a halálának. Mem is beszélve arról, hogy a szabadság mennyivel többet ér a megkö ötségnél, csak azt említjük meg, hogy a hadsereg részare való bakancsszállítás más városok timárjainak és «csizmadiáinak ezreket jövedelmez, míg a mieink az ipartestület miatt ki van zárva a versenyből — s mégis ez a két ipararsulat volt az ipartestületnek legnagyobb ellensége annyira, hogy mikor nagynehezen összeszedték az ipartestület híveit s ezek már kitették a törvényben megszabott kétharmad többséget, akkor megfélebezték s csakugyan találtak egy pár olyan embert előállítani, aki megtagadta azt, hogy öntudatosan írta az ipartestületet kerő ívet, ók pedig maguk deputációban kérték a belügyminisztert, hogy az ipartestületet ne engedélyezze.

A kereskedelmi miniszter tegnap leiratban értesítette a várost, hogy az ipartestület alapszabályait nem erősíti meg. Az ipartestület megalakítása ellen tudvalevőleg a timárok és a csizmadiák felebebezték a be a miniszterhez s a miniszter indokolásában főleg azt emeli ki, azért nem erősítette meg az alapszabályokat, mert sok iparos ellenzi.

S a miniszter mit tehetett egyebet mert hiszen — mint leírásában is hangsúlyozza, — mit ér, ha meg van is szépen szükséges számbelei többség, de a nagy kisebbségnek a változhatatlanba való megnyugvása nem valószínű mar pedig többet ér a békeség ipartestület nélkül, mint az ipartestület örökös harccsal, hanem igenis lelkére köti az elsőfoku iparhatósággnak, hogy minden eszközt használjon fel arra, hogy a kisebbséget az ipartestület szükségességéről meggyőzze s akkor terjesszék majd újra előbe az ipartestület alapszabályait Ezekből az okokból kivetkezük, hogy az ipartestület megalakulását nem haggyajajóva.

* **Megeyi választók névjegyzéke.** A központi választmány ma d. e. 19 orakor gr. Dégénfeld József főispán elnöklele alatt tartotta ülését, melyen a jövő évi képviselőválasztók névjegyzékének összeállítását, illetve felülbírálatát végezte. Az összeállított lista jul. 5-től 15-ig közszemlére lesz kitéve az esetleges felszólalások megtevéle miatt.

* **A kenyér.** Rongyos, vézna csavargó áll a kapitány előtt. Nagyon sok baj van vele és el nem lehet tolonczolni, mert debreczeni illetőségű. Dologba soha sem áll, de nem is arra való, gyöngé hozzá. Hanem az állat buta ösztöne csak nem engedi, hogy éhen haljon. Szerez mindig valamit, hogy elteagdjék napról-napra.

Most, hogy a rendőrkapitány előtt áll, nem volt rajta egyéb, mint valami szemétdombról felszedett ing meg egy rozsz katona nadrág.

Behozták. Csicsó Lajos Hatvan-utcai szatócás panasolta be, hogy nála lakomázott. Két zsemlet evett és egy pohár pálinkát ivott. Mikor pedig fizetésre került volna a sor, el akart szaladni.

— Igaz-e, László Ferencz?

— Hát igaz.

— Mért tetted?

— Éhes voltam.

— Dolgozni mért nem akarsz.

Nem felel az emar, csak várja, hogy vissza kísérek a börtönbe. Ott jó, mert nem kell dolgoznia es van mindennap mit ennie.

* **Építkezések az állomásnál.** A debreczeni pályaudvar kibővítése munkalatrának három nagyobbaszabású része kerül az időn kivitelre. A teheraru raktárak területének feltöltése nagyrészt már be van fejezve,

Rövid idő múlva megkezdik a postaépület és a debreczeni-fehértemplomi országút felüljárójának építését. Az árlejtést mindkét tárgyra nézve megtartották már a vasuti igazgatóságnál. Mint értesülünk a postaépületre Stegmüller Árpád helybeli építész a felüljáró kőműves munkára pedig Grünhut kassai vállalkozó tettek a legelőszobát ajánlatot, 45000 illetőleg 51.630 frtért levén hajlandók elvállalni a két rendbeli munkát. Valószínű tehát hogy ő reájuk is bizza azt a m. á. v. igazgatósága. A felüljáró föld munkáját a vasut igazgatósága házilag készítette el, a vasműveket pedig a m. á. v. diósgyőri gyárára bizza. A felüljáró hid összes költsége mintegy 100000 frtot tesz.

*** Állatvásár a Hortobágyon.** Ma vette kezdetét a Hortobágyon minden évben megtartandó állatvásár. Az állatvásárnak egy rendkívül fontos része a sertésvásár hiányzik az országban dúló csapás a sertésvész miatt.

Annál nagyobb lesz a felhajtás szarvasmarhákra és lovakra. Itt előre láthatólag kínálat sokkal nagyobb lesz a keresletnél, ami az árakat csökkenteni fogja.

A miniszter rendelete szerint ezennel évnte a hortobágyi állatvásár mindig azon a csütörtökön fog megtartatni, mely jun. hó 20. magában foglaló héten van.

*** Elhalasztott esküdtzéki tárgyalás.** Vettük a következő sorokat: Lőrinczi István kenezői lakos — magánvádónak — Inezédi Lajos és Jóna Elek nyiregyházi lakos ellen rágalmozás és becsületsértés miatt emelt panaszára folyamatra tett s évi jun. hó 25-dik napjának d. e. 8 órájára egybehívott esküdtzéki tárgyalás — a helybeli kir. törvényszék, mint sajtóbiróságnak hoztam intézett f. e. 1654. Elni sz. átirata szerint elhalasztatván, — erről már egybehívott t. Esküdt uralak azzal értesitem, hogy a fentebb jelzett napra kitűzött esküdtzéki tárgyaláson nem kell megjelenniök. Debreczen, 1898. Jun. 20. Simonffy Imre kir. tan. polgármester.

*** Ismét veszett kutya.** Ma d. e. a Nap utcán Boez Sándor 13 éves fiút egy nagy veres kutya erősen megmaria. A kutyát, mely nek magaviselete azt gyanította, hogy veszett, fel fogják boncolni. A Kis Boez Sándort pedig dr. Varga Emil felszámoltatta a Hőgyesféle intézetbe gyógykezelés végett.

*** Az építési bizottság ülése.** Igen fontos dolgok kerülnek tárgyalás alá az építési bizottság f. hó 28-ára kitűzött ülésében. Az angol aszfalt társaság jótállási kötelezettsége a piac-utcai aszfalt járóra nézve lejárván, beallott annak a szükségére, hogy a város ezen gyalogjáró fenntartásáról gondoskodjék. Ez lesz az ülés első tárgya. Az 1889 évi köburkolási munkák sorrendjének megállapítása, a városháza kibővítése szintén ez ülés napirendjén szerepel. Esetleg még az új lovassági laktanya építésére tett ajánlatok felett is véleményét kell mondani a bizottságnak.

*** Eljegyzés.** V e y s l o v i c h József magántisztviselő eljegyezte f. hó 19-én K u n s t ä d t e r Mór fővárosi választmányi tag leányát, B e r t á t, Budapestben.

*** Dul a sertésvész.** K o n y á r és H a d h á z községeket a bennök dúló sertésvész miatt zár alá helyezték.

*** A város új bérlői.** A városháza nagy tanácstermében tegnap délelőtt több a város tulajdonát képező csárdára tartották meg az árlejtést. Az eredmény a következő: A honvédlovassági laktanya mellett a Spitzer féle sátort Löwy Bernát bérelte ki évi 100 frt bér összegért. A Csicsogó csapszéket Grünfeld Leopold 340 frt évi bérért. A Bégány csapszéket 220 frt évi bérért Fischer Salamon, aki egyedül ígérő volt. A Ludas csapszéket Dragotta Miklós 500 frt évi bérért. A Gygyori csárdát Hidveger Mihály évi 1020 frt bérért. A cserpes csapszékre nem volt jelentkező. Kiadták meg a sámsóni határban álló 437 hold majorsági földet Leitner Dezsőnek évi 1701 frt bérösszegért.

*** Magyar találmány.** A földművelésügyi minisztériumnál új lépene és sertés orbáncz védőoltó a n y a g o k a t jelentettek be, melyeknek

immunizálóképessége állítólag azonos a francia hasonló anyagok hatóképességével. A magyar feltalálók hivatkoznak többek közt dr. P e r l i k Otó egyetemi professzor bizonyítványára, mely szerint a lépene oltó anyaggal általa végzett kísérletek teljesen beváltak. Minden irányban biztatók a gyakorlati kísérletek is juhokon, lovakon, szarvasmarhákon és sertéseken is. Ez a magyar találmány kétségkívül előbbre viszi a védőoltások elterjedését, mert a feltalálók, figyelembe véve a hazai állattenyésztés érdekeit, jóval olcsóbban szállítják az általuk itt Budapestben termelt anyagokat.

*** A jegyendő.** Vasárnap, e hó 26-án a Margit fürdő disztermében az iparos ifjuság a népkonyha alap javára műkedvelő előadást rendez. Szinre kerül »A jegyendő« cz. eredeti népszimű, dalokkal és tánczcal 3 felvonásban. Irta Szilágyi József helybeli iparos.

S z e m é l y e k :
 Váradi Gábor
 Jutka, felesége
 Juliska, leányuk
 Kerekes András
 Szőke Rózsi
 Somogyi Tamás
 Keresztesy Viktor
 Izsig, korcsmáros
 Számi, fia
 Zsuzska, csapos leány
 Lengelfy Aladár
 Lakatos Mihály
 Tóth Erzsike
 Gyúgyei Piroška
 Nyilas István
 Szilágyi Mariska
 Vattai Kálmán
 Szücs József
 Szilágyi József
 Mózer Sándor
 Krón Juliska
 Kónya László

Közreműködnek: Krón Géza, Mózer József, Lóhra Antal, Szegedy József, Szücs Juliska, Dénes Ilonka, Virág János, Nagy Dezső, Faragó Ödön, Deák Lajos, Kovács István.

*** Időjárás.** Az országos meteorológiai intézet jelentése 1898 június 22-én: Tegnap már csakis a nyugati vármegyékben volt némi eső, így S o p r o n b a n 10 m. m. továbbá 1—10 mm. közt érett: Magyar-Óvárton, Keszthelyen és Csaktorján, az utolsó helyen zivattal. — Ma reggel az idő országszerte száraz. Az ég jobbara derült, a hőmérséklet emelkedni kezd. Zombor hajnali ködöt jelelt.

*** Tartalék munkások az aratásra.** A földművelésügyi minisztérium munkásügyi osztályában (II. em. 70.) nyilvántartás vezetetik arról, hogy mely községekben vannak olyan mrzögazdasági munkások, a kik aratásra még szerződhetők volna. — Azoknak a kik munkásokat keresnek az ügyosztály szóbeli levélnél vagy távirati kérdésre rövid uton megadja a választ.

*** Tíz éves találkozás.** A debreczeni kereskedelmi akadémia azon volt haligatói, akik ezelőtt 10 évvel kerültek ki az intézet kebeléből, tegnap találkozásra gyűltek össze. Tisztelegtek egykori tanáraiknál este pedig a fehér asztal mellett elevenítették fel az iskola padjaiba kötött barátságot.

*** Tolvaj suhancz.** Demjén András bátyu-i lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy 12 éves öcsöce eltűnt hazulról és hollétét nem tudja. Demjén Béla eltűnésével össze függ még egy eltűnés, nevezetesen 100 frt, ami a fiatalon rosz utra tért suhancz edesanyja ládájából hiányzik. A rendőrség elrendelte köröztetését, Demjén Béla szőke, alacsony termetű, két szemű ev. ref. valásu.

*** Altató nénik.** Az amerikai élelmesség újabb megnyilvánulását jelenti egy hír, melyet a következőkben reprodukálunk. Miután a kikölcsönözhető nyoszolyóleányok intézménye, kitaláltak, kieszeltek az amerikaiak a kikölcsönözhető anyákat is. Ugy kell ezt érteni hogy a legújabb idő óta Amerika nagy városaiiban csekely bérért leányokat és asszonyokat lehet szerződtetni, a kik bölcsődalok elneklésével elaltatják a pólyás yankee-csemetéket. Az illetők kiválóan edes hangu teremtesek, a kiket külön e célra kiképzésben részesítenek. Az amerikai anyák kenyelemszeretéről tanuskodik, hogy az új intézménynek máris nagy a divatja.

*** Az idej nyár.** A naptár adatai szerint tegnapelőtt kezdődött a nyár; de bizony csak papiroson. Mert ime az emberek nemcsak eseményt hordanak, hanem előkerülnek a félig-meddig már elcsomagolt felöltők is és az

ember kedvetlenül hanyorgatja, hogy nem szédelgés-e az egész naptár és nem hamis-e az állítás, hogy előtt a nyár ideje? A pszichimisták megnyugtatasára közöljük, hogy gróf Ledochowski, az ismert meteorologus egy kis könyvben, mely a következő hónapok időjárásáról szól, azt jósolja, hogy már június hónap végén megfordul az idő és meleg nap-sugár fogja beragyogni ezt a szürke és sáros világot. Hasonlóképp szép időt jósol a gróf július és augusztus hónapra is, de július 23-tól augusztus elejéig esős lesz az időjárás, a mi annyiban lesz jó, hogy lehűti a forróságot. Így gróf Ledochowski. Sajnos azonban, hogy vele együtt Faib is jósol, még pedig sokkal kedvezőtlenebbül. Annyi kritikus napot tud a jövő hetekről, hogy sok. Mindjárt július 3-a is első rangú kritikus nap — mondja Faib — és rossz időt hoz a fejünkre. Faib tehát meglehetősen lerontaná azokat a reményeket, melyeket Ledochowski kelt, szerencsére azonban az ő szava sem lehető készpénznek és higgyük, hogy talán inkább Ledochowsknak lesz igaza, bar az igazság, mint mindenütt, körülbelől itt is középen van, azaz egyiknek sem lesz igaza.

*** Meghívó.** 1898. évi június hó 25-én azaz szombaton a „Korona“ című diszteremben reggelig tartó koszoru estélyt rendez P e c z e István, hatóságilag engedélyezett táncitanító. Kezdeté este 8 órakor. Zenész Pap János és Kohn Ignac jóhirű cimbalmos zenekara. Belépti-díj személyenként 1 korona (50 kr.) Felülfizetés köszönettel fogadok.

*** Adó a sarkantyupöngésre.** A windsorcastlei Szt. György kápolna minisztránsai különös jogot élveznek. Régi királyi levél szerint jogukban áll minden tisztól, aki a templomban összeüti a sarkantyuját, 5 shilling sarkantyupénzt szedni. — És mert a tiszték gyakran megfélekednek erről a szabályról és megpöngetik a sarkantyujukat, vajmi sokszor van alkalmuk a minisztráló gyermekeknek a sarkantyupénzen osztozkodni.

*** Nyestek macskaanyja.** A fővárosi lapok szerint Szalay Imre volt országgyűlési képviselő a mult heten L e l l é n afaczánosa melletti Balaton parti szőlőjében a nagy venyige rakás alatt, nyest fészket talált. — Az anyát agyonlőtte és annak öt kis világtalan kölyke közül kettőt hazavit s egy kölykes házmacska alá tette őket. Az rögtön anyai gondjába vette az árvákat, elkezdte őket szoptatni és annyira megszerette őket, hogy midőn a két, már idősebb macskakölyket kivették helyéről a nyestekkel együtt, hogy tányérba tett tejjel itassák őket, a két kis idegen árvát egyenként szájában visszahordta helyükre, a saját kölykeire nem is gondolta, gyöngéden nyalogatta és szoptatni kezdte őket. — A nyestek is jól érzik magukat a macska-anya mellett, egyiknek már a szeme is kinyitott. Érdekes lesz, ha felnőnek és a macskakkal játszadoznak majd.

*** A keletiek erősítő szere.** Kelet népei a következő coctummal igyekeznek a betegeket lábra állítani. Durván megőrült buzát addig főznek frissen fejt kecsketejben (ha más nincs, tehéntej is megteszi), míg az egész sűrű, sárga péppé lesz. Ezt reszelővel apró darabokra szaggatják és a napon megszáritják. Az így készült tápszer neve: trochana és levesbe főzve adják a betegeknek, különösen gyermekeknek és reconvalescenseknek, kikre állítólag jó hatással van.

*** A krajczár utolsó napjai.** A m. kir. pénzügyminiszter rendelete folytán a városi tanács közhírré téteti, hogy az ausztriai értékű egy krajczáros és félkrajczáros réz váltópénz a magán forgalomban csak 1898. évi június 30-ig fogadandó el, az állampénztáraknál és hivataloknál pedig csak az 1899. év december hó 31. napjáig fogadhatnak el, hogy 1899 évi december hó 31-ike után azok sem névértékükben sem anyagi értékük megértése mellett többé sem fizetékppen el nem fogadhatnak sem be nem váltatnak.

A debreczeni csodadoktor.

Debreczen, jun. 16.

Van itt egy T á p a i Mihály nevű ember, a ki már evek óta bosszantja a rendőrséget és az orvosokat, és gyógyítja haláira az embereket, miután egy néhányszor esült a kapa nyele és olyan ember ment hozzá, a ki anélkül is meggyógyult volna. Kuruzsolásai roppant nagy hirre telt szert s mi eddig egyenesen azért nem foglalkoztunk ügyével, mert feltűnt, hogy csak reklámot csinálunk neki. Egyszer már a bíróság is foglalkozott a csodadoktorságával, de felmentettek azzal a megokolással, hogy ingyen gyógyít, pedig a közegészségügyi törvény nemcsak a penzszerezést jelenti ki a kuruzsolás által szereztve jogtalannak, hanem magát a kuruzsolást, azaz orvosi diploma nélkül való gyógyítást sújtja büntetéssel s az sem valószínű, hogy T á p a i ingyen gyógyítana, mert azelőtt szegény ember volt s mióta neve az újságokban forog: házat vett. — Ismételjük, mi eddig azért nem foglalkoztunk vele, mert nem akartunk neki reklámot csinálni, azonban most olyan dologról értesültünk, a melyet szó nélkül nem hagyhatunk s a melyekről az alábbiakban számolunk be:

T á p a i Mihály, a debreczeniek csodadoktora háborítatlanul folytatja kuruzsolásait és szorgalmasan expedálja a masvágra a hiszékeny betegeket. Tapai mostanában újra beszélt magáról azokban a hirdetésekben ellátott névjegyekben, a miket a város könyvnyomdájában nyomtatott. (Talán ott is vannak páciensei.)

Szól pedig az a névjegy így: —

Tápai Mihály

u. n. csodadoktor

lakik Pacsirta-utca 251. sz. alatt

saját házában.

Debreczen.

A másik oldalon pedig ez áll:

Gyógyít:

gyógyíthatatlannak állított régi betegségeket, mindeféle nemében és alakjában, a legtermészetesebb fejfogás és új módszer szerint; jelesen pedig: Nyavalyatörést, (epileptika) torok- és méh-rákot és komplikált gyuladásokat, bujakóros, görvélyes sebeket, régi és új ferfubajokat, csúszos rheumas bántalmakat, ideg betegségeket, szélütéseket, sejt elmebetegségeken, sőt többféle frázisaiban végreles gyógyulást képes eszközölni, természetes, okszerű kezelés alapján, régi és kezdetleges bőrbetegségeket, aranyeret, gyomor-rákot és fájdalmakat, felelősség mellett, régi szem- és fülbajokat, a diphteritist (toroklob) teljes biztonsággal a legfenyesebb sikerek elérésevel, mint a mely betegségek ellenszereinek egyedüli feltalálója és gyógyítója. Levelbeli megkeresésekre és kérdésekre válasz adatik és betegség leírásánál a gyógyszer megküldetik.

Debreczen, nyomtatott a város könyvnyomdájában. 1898.—299.

Kiváncsiak vagyunk, mit szól ehhez az epen Debreczenben tartózkodó belügyminiszter, akinek — mint értesülünk — a fenti karta egy példányt városunk egyik orvosa külön elküldte szives betekintés vegett: hadd lássa ő is, Magyarország főorvosa, főrendőre és fő adminisztrátora, hogy Debreczen városa azért tartja fenn évi 10000 frt ráfizetéssel a nyomdát, hogy nyíltan törvénybe tilos cselekedetekre felhívó nyomtatványokat készítsen. — Supienti sat.

Aliminium-korszak.

A míg azelőtt az emberiség életében az ezredégekig tartó korszakoknak egy-egy véletlen találmány szolgált meg véjéül, addig ma a természet titkait ismerő modern tudósok találmányai, legyenek bármily nagyszerűek is, csak igen rövid korszakoknak szabják meg a határát. 1827-ben ismerte meg Wöhler az aluminiumot, s óta 70 esztendő múlt el s már a legnagyobb pessimisták is kényyszerülnek elismerni, hogy az aluminium egy pár évtized múlva versenyre kél ötvözetekben a vasal, az aczettel, hogy megteremtse az emberiség életének legújabb — aluminium-korszakát.

1854-ben még 500 forint volt az aluminiumnak egy kilója, ma 2 forint s mivel a világon uton előállított aluminium csak egy része annak a mit az agyagból kiválasztani lehet, bizonyos, hogy az aluminium idővel még olcsóbb lesz. 1854-ben három métermázsza fémaluminiumot termeltek az egész világban. Ma már ezer és ezer métermázsza kerül forgalomba. Vajon nem jogosít-e fel bennünket ez a körülmény arra, hogy az aluminium-korszak beölekezésében higgyünk?

Századunk első évtizedeiben a kémia még nagyon gyöngye tudomány volt. Semmiféle uton-módon nem voltak képesak az agyagból, a mely nem egyéb, mint az aluminium rozsdájának kvasavval való vegyülete, az aluminiumot kiválasztani. — Tudták, hogy az agyagban valami fém van, de a közönséges kohászati eljárással, a szénből való redukálással ezt a fémot előállítani nem lehetett. — Ma már a kémia egyik ágának, a termo-kémianak alaptörvénye szerint tudjuk, hogy miért volt ez akkor még lehetetlen s napjainkban a Cowles Electric Smelting and Aluminium Company angol cég gyárilag állítja elő az aluminiumot redukcióval.

A termokémia alaptörvénye az, hogy az aluminium vagy bármely más elem rozsdásodásakor keletkező melegmennyiség egyenlő azzal a melegmennyiséggel, mely kitűdi üzni a rozsdából az oxigént. (A szén 8000 kalóriát fejleszt, mikor oxigénnal egyesül, ugyancsak 8000 kalória kell, hogy a szenet és oxigént szétválaszthassuk.) Mivel pedig az aluminium az oxigénnel 391 ezer kalória melegt fejlesztve ég el, nyanyily nagy melegmennyiséggel lehet őket szétválasztani. Hol marad ehhez képest a szén a 8000 kalóriájával, vagy hidrogén, a melyből elégséges csak 30 ezer kalória fejlődik ki? s így ugyanannyi kalóriával állítható vissza. 391 ezer kalória 13-szor annyi, de mivel a redukció, azaz a visszaállás művelete is emészt fel bizonyos számú kalóriákat, kerekszámban 500 ezer kalória kell ahhoz, hogy az aluminium-rozsdát redukálhassuk, a mi munkaértékben kifejezve körülbelül 2 millió lőerő. Fűtő anyaggal ezt az óriási munkát végezni egyszerűen lehetetlen, de villamos gépeinkkel, a hol a melegmennyiséget az áram szolgáltatja, fennemlített cég tulajdonosai, a Cowles testvérek előállították ezt az óriási melegt és az aluminiumot redukcióval állítják elő.

Az aluminiumnak ez az előállítás módja azonban nagyon költséges. A kohászat általában ugyanazt a módszert követi az aluminiumtermelésnél, a melyet Wöhler az aluminium feltalálásakor követett. Nem az aluminium rozsdáját, hanem a kloridját dolgozzák fel és azt sem a hőség segítségével bontják meg teljesen, hanem keverik natriummal, a minek következtében a keverék önmagát hevíti fel. 1854-ben Saint-Clair-Deville gyárilag állította elő az aluminiumot. Mivel a natrium kilója akkor 600 forint volt, fel kellett előbb találnia a natrium olcsóbb előállítását. A natrium olcsó előállítása után továbbá arra gondolt, hogy az agyagból fogja az aluminium klorvegyületét előállítani. Ez szintén sikerült neki. Az ő találmánya óta azonban minden esztendő hozott újat az aluminium kohászatában. Egyik gyár a natriumot állította elő tolecsóbban, másik az aluminiumkloridot több gyár pedig a fluoraluminiummal lett kísérleteket, a mely egyes helyeken olcsóbb a klorvegyületnél.

Jóllehet az aluminium-kohászat kémiai uton nagy haladást ért el, mégis a villamos uton való előállítása tette oly olcsóvá és nagy elterjedtségűvé, a minővé ma lett.

Az első, aki a dynamógéppel aluminiumot állított elő, Berthant volt 1831-ben. Azóta elektrolizissal és villamos kemenczével nagymennyiségű aluminiumot termelnek a világ minden részében. Ujabbán, hogy Moisson a villamos kemenczék kincses bányáját tökéletesítette, a temérdek égés meg redukció termék közt ott szerepel az aluminium is. Az elektrokémia fellendülése az aluminiumipár fejlődését is maga után vonja s minden lépésével közelebb visz bennünket az aluminium-korszak megvalósulásához.

Az aluminium-korszak azt jelenti, hogy az ipari alkalmazásban az aluminium minden fémnél könnyebben lesz feldolgozható. Vajon lehetséges-e az, hogy az aluminium műszaki tulajdonságait át tudjuk alakítani, úgy, hogy az aluminium ver-enyre kelhessen a vassal? Más szavakkal, lehet-e az aluminiumnak oly ötvözetét előállítani, amelyek tulajdonságaikban felülmulják a vas tulajdonságait? Erre a kérdésre a feleletet meg fogja adni a jövő, de reményekre jogosít bennünket a múlt. Hogy kitűnő anyag az aluminium, azt bázulatus árcsökkenése és gyors elterjedése bizonyítja.

Ezüstfehér színe, rozsdállósága és könnyű feldolgozása a középminőségű luxus-cikkre készítésére teszi alkalmassá.

Vegyületeinek állandósága, sőt a magában álló szilárdsága miatt főzövedényeket, ivópoharakat, kirurgiai szereket és optikus eszközöket készítenek belőle, e czelokra kitűnőbb minden más anyagnál.

Könnyűsége és az ezzel járó aránylagos nagy szilárdsága miatt, a csónakokat, tengeri hajókat, sőt a léghajókat egykor, kizárólag aluminumból fogják készíteni. Szívóssága, érczeinek csengése a hadifelszerelés-k, illetőleg harangok és zenélő czikkek anyagává teszi. Nagy kémiai energiája, melylyel az oxigént magához köti, a vas és aczélkohászatban juttat neki fontos szerepet.

Önthetősége és edzhetősége lehetővé teszi, hogy nagytömegű öntött tárgyakat készíthessenek belőle.

Keménysege, könnyű megmunkálása és hengerléssel való finomítása a nemes ipari fémek főtétlen versenytársává avatja minden téren, kivéve az elektro-technikát és gépészetet.

Ennek a hátrányának, hogy az ipar két nagy ágában a gépészetben és elektro-technikában nem alkalmazható, oka abban a tulajdonságában rejlik, hogy két-három száz fokban szilárdsága megerősökken, ami a vasnál nem tapasztalható.

Súly szerint véve a szilárdságot, az aluminium minden fém között a legszilárdabb.

Ha olyan hosszú aluminium-rudat akar-nánk készíteni, amely feifüggesztett állapotban, önsúlya alatt leszakadna, akkor az a rud 10 kilométer hosszú lehetne, mg az önsúlya alatt leszakadó kovácsolt vas csak 4 és fél kilométer hosszú lehet.

De a míg kétszáz foknál a vas szilárdsága alig módosul, addig az aluminium ugyanazon a fokon már nyúós lesz. Pedig a gépészetben és elektrotechnikában a surlódás és a ezentrifugális erő ny körülmények közt az aluminium-kerekeket hamar feihevítené, illetőleg szétrobbantaná.

Ezen a bajon egyedül az aluminium ötvözetével lehet segíteni.

Természetesen ma, mikor még az ötvözetekben uralkodó törvényszerűségeknek nem találták meg az általánosítását, mikor még ma csak annyira fejlődött az ötvözetek elmélete, hogy műszaki tulajdonságaikat csak mérni lehet, de előre kiszámítani nem tudják, az aluminiumnak azt az ötvözetét, a mely a vas tulajdonságait meghaladja, találgatással lehet csak megcsinálni.

Jelenleg is van már az aluminiumnak egy ötvözete a vörös rézzel, az ugynevezett aluminium-bronz, mely jóllehet az aluminiumnál kisebb szilárdságu, a hőfok hatására nem változtatja oly gyorsan a tulajdonságait, mint

CSARNOK.

Utközben.

— Regény egy kötetben. —

Irtta: **TAMÁS JÓZSEF.**

15.

Lenn a szerkesztőségben csöngetett Márton. Szedőgyereket akart behívni, hogy valami enniivalát hozasson. Csöngetéseire nem jött senki, a nyomda még nem állott volt munkába.

Összeszedett papirozt és irószerszámot azzal ment vissza a lakásába.

Leült a papír elé és gondolkodott. Száz gondolata kergette egymást, gyors egymásutánban.

Egyikbe sem fogott bele. Valami nagyot, erőset remélt Amivel el tudna mondani mindazt, amit érez. Erős alapot keresett, hogy a gondolatait megérthesse és ne valjanak zürzavaros fogalomhalmazok.

Hiába, sehogy sem akart sikerülni. Érezte, hogy hiányzik az az egy gondolata, amit éppen keres és mert hiányzik, úgy hitte, hát meg kell jönnie.

Künn a tikkasztó meleget felváltotta egy friss nyári zivatar. Mintha gyászposztó borította volna el az eget fekete szövetével.

Hirtelen sötétedett el és erős, kövér esőcseppek kezdtek verni az ablaktáblákat.

Boszszantotta Márton a sötétség. Gondolta: meggyújtja a lámpát. Egy székre állott, mert a lámpa egészen a fal mellett állott a szekrény tetején. Ahogy leemelte, néhány poros, ócska könyvet talált ott. Azokat is levette.

Aztán eszébe jutott, hogy nincs gyufája. No, majd kér Annától, gondolta. Kiment és a sötét konyhaajtón áttapogatódzott a szomszédos szobába.

Ott ült Anna a kifeszített vászna előtt. Egy szál gyertya gyöngye sárgás lángja világitotta be egy darabon a szobát. A sarkokban ott ült a homály.

A leány nem hallotta meg, hogy Márton bejött. Odahajlott a munkája fölé és nézett mereven, öntudatlanul.

Olyan szomorú arcú lány, gondolta Márton ismét és nem zavarta meg Annát. Kiment és a lány ezt sem vette észre.

A sötét konyhában még mindig látta Márton Anna szomorú arcát. Eszébe jutott, hogy a konyhaajtónál, a bejárat mellett látott gyufát egy fali tartályban. Odattapogatódzott a sötétben és rá is talált.

Felgyújtotta a lámpát és újra szemébe ötlött az a poros könyv-esemő, a mit a szekrényről vett le.

Unálmában előszedte őket, hogy lapozgasson bennök.

Szürke fedelű, vékony könyveeske került először a kezébe. Felütötte és a fakó czimlapjáról látta, hogy katechizmus. Be akarta csukni, de a könyv felnyílt, mert valami régi száraz ibolyacsokor volt a lapjai között.

Persze, gondolta Márton, ilyen ibolyacsokrok miatt szoktak a lányok olyan nagyon szomorúak lenni.

Betette a könyvet és ott látta a czimlapon Sujtó Anna nevét, nagy gömbölyübetükkel odairva.

A kis könyv mintha csak rugókra járna újból kinyílt a kezében. Ismét azon a lapon a hol egy száraz kis ibolyacsokor húzódott meg.

Önkéntelen is ráesett Márton tekintete a könyv lapjára és ott látta nagy betűkkel: a tiz parancsolat.

Olvasta az egyes parancsolatokat, amint egymás után következtek az ósdi nyelven írva.

Boszus lett. Ezzel kezdik először az ember lelkét elbutítani. Ez az első lépés, melyel csavarok közé fogják a lelkét, hogy olyanna idomítsák, amilyenre a mai társadalom gondjaitól ment rétegeinek kívánatos és kényelmes.

A tiz parancsolat. Ez az első, a mit be-

leoltanak az ember lelkébe, hogy mint biztos alapra építsék rája a sok dogmát, teoriát, amitől megszeliül kezes bárányá az ember.

De nem mindegyik: az, akit a sors vak kénye odahelyezett valami kiváltságos polczra nem érzi ennek a törvényeknek erkölcs-szabta presszióit. Tul teszi magát rája.

Ne öl, ne lopj, ne paráználkodj. Viágos hogy mindez nem a nagy uraknak van csinélva, bizonyára nem. Hogy eshetne meg máskülönben annyipárbaj, milliók elleplezett eltűnése és annyi sok szerencsétlen szegény lány.

— Folyt. köv. —

VASUTI MENETREND.

1898. május hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:		6. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány—Nagyvárad felé*)	d. u.	3 37
P.-Ladányig (minden kedden)	déli	12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8 15
M.-Sziget felé (gyorsvonat)	d. u.	5 22
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	6 55
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	3 —
Szatmár—M.-Sziget felé	este	8 20
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 25
Miskolcz—Kassa felé	este	7 05
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u.	4 01
H.-Böszörmény—	m. á. v.-től reg.	5 28
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről reg.	5 51
	m. á. v.-től d. u.	4 06
	vásártérről d. u.	4 15
	m. á. v.-től d. e.	11 20
Füzes-Abony felé (m. á. v. től)	vásártérről d. e.	11 29
	(vásártérről) reg.	4 42
		5 —
*) P.-Ladánytól gyorsvonat.		
Ohat-Köcs-Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4 16
	vásártérről d. u.	4 27
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	8 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 21

627/1898 v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. IV.37/1898 P. számu végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Nagy Sándor részére íj. Barcsay Miklós debreczeni lakostól 233 frt 25 kr. tőke, ennek 1896. évi szept. hó 2-ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 52 frt 10 kr. perköltség erejéig 1898. évi ápril hó 22-én bíróság lefoglalt és 306 frt 50 krra becsült butorok és egyéb ingóságok **1898. évi július hó 4-én d. e. 10 órakor** kezdetét vevendő és Debreczenben Sz.-Anna-utca 2524 sz. régi ház sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbbet ígérőnek, azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1898. évi június 16-án.

Bódogh Zs.

bir. kiküldött.

Kiadó tanyabirtok.

Özy Buday Józsefné Király Ilona tulajdonát és néhai Buday Sándor hagyatékát képező Szepes- és Ebes-pusztai összesen **54 2/3 nyilast** vagyis 307 1/2 kat. holdat tevő 32 kat. hold dohánytermelési engedéllyel ellátott négy tanyabirtok, együtt vagy külön-külön folyó évi október hó 1-től számítandó **hat évre** haszonbérbe kiadó.

Értekezni lehet iránta Debreczenben Kossuth utcán 65 szám alatt **Dr. Király Ferenczcel.**

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde

június. 22.

A készaruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u z a	kilós	Ar 100 kig.	kilós	Ar 100 kig
Bánsági	76	—00—00	80	00.00—00.00
"	77	—00—00	81	00.00—00.00
"	78	—00—00	82	—00—00.00
Tiszavidéki	79	—00—00	—	—00—00.00
"	76	2 05—12 10	80	—
"	77	12 20—12 25	81	00.00—00.00
Felsővidéki	78	12 35—12 45	82	00.00—00.00
"	79	12 50—12 55	—	—00—00.00
"	79	12 00—12 05	80	—
Fehérmégyesi	76	12 15—12 20	81	—
"	78	12 30—12 40	82	00.00—00.00
"	79	12 45—12 50	—	—
Bácskai	76	12 10—12 25	80	00.00—00.00
"	77	12 25—12 30	81	00.00—00.00
"	78	12 40—12 45	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—	—	—
"	78	—	80	—
"	79	—	81	—

	Mm. hekt.-ben	Ar kilógramm
Rozs elsőrendű új	70—72	0.00 0.00
" másodikrendű "	—	0.00 0.00
Árpa takarmánynak "	60—62	0.00 0.00
" égetni való "	62—64	0.00 0.00
" serfőzdei "	64—66	0.00 0.00
Zab ——— új	39—41	7.20 7.60
Tengeri bánsági új	—	5.05 5.15
" más nemű új	—	5.00 5.05
Repcze bánsági	—	—

Sertés vásár.

június. 22.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronkint 260 kilogrammon felüli súlyban 00—00 krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilogramm súlyban) 57—58 krajczár Kőnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) 57—58 krajczárig.

Sertéslétszám: 1898. évi jun. 20-án — volt készlet 45.231 darab, 1898 június hónap 20-án felhajtott 1342 drb, 1898 június hónap 21. napján elszállított 419 darab 1898 június hó 22-ik napjára maradt készletben. 46.154 darab. — A hizott sertés üzletirányzata csöndes.

Hallatlan olcsóság.

Felárnál is olcsóbb!

Paplanok két sznmélyre, karton, török vagy zsakonoból 1 frt 50 krajczártól feljebb.

Szatin vagy kazsmérből minden színben 3 frttől feljebb.

Mindenféle vászonnemű. u. m. sítók, czerna, kreász, hol. andi, szepességi és rumburgi vásznak 1 vég 2 frt 60 krtól kezdve egész 3. — 4.50, 6—8. — 12 frtig, továbbá lepedő vásznak $\frac{1}{2}$ szélességben, — szepességi damasztpárna és dunyha szarak, asztalterítékek, törülközők és szelvétek, — bámulatos olcsó árban.

Ágyterítékek, nagy szőnyegek, valamint futó szőnyegek, csipkefüggönynek való szövet méterje 15—20—30 kr.

Zsebkendők, színes és fehér, a városban feltűnést keltettek, a mily olcsó árban, — 1 tuczat jó vászon színes vagy fehér 1 frttől kezdve egészen 4 frtig és még többféle itt fel nem sorolható cikketek míg a készlet tart, — mesés olcsón kapható nálam.

Női ruháknak való zefirek

ezelőtt 40 kr., most méterje 20 kr.
Tisztelettel

Leuchtmann Jakab

(volt várad utca) Gáll ház
Lamprechtel szemben.

üzletem szombaton zárva van.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Az ADRIANCE, PLATT és Co.

new-yorki gyár világhírű

„ADRIANCE”
kéveköto, marokrakó arató-
és fűkaszaló-gépeinek

A V. VERMOREL-téle

villofranchet gyár világhírű

„ÉCLAIR”
peronospora-tesz-
kendőinek

magyarországi kizárólagos képvisellete.

Minden a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint:

vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.

legújatosabb beszerzési forrása.

A szövetség alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „ÜZLETI ERTESSÍTŐ”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

SZIVATTYÚKAT | TŰZFECSKENDŐKET

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános oszlokra kész. járgány és erőhajtásra.

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harang állványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büszmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcai öntöző-kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GEPGYÁR

Részvény-Társaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)

BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VÁCZIUT 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Cs. és k. 7. hadtesti hadbiztosság.

5413 számhoz

1898.

Gabona bevásárlási figyelmeztetés.

A cs. és k. 7. hadtest hadbiztossága kereskedelmi szokvány szerint, raktárszerű minőségű következő árucik-keket vásárol:

Beszállítási idő	A cs. és kir. katonai élelmezési raktár szükséglete:									
	Temesvárt		Nagyváradon			Aradon			fiók raktár Szegeden	
	búza	rozs v. kétszeres	búza	rozs v. kétszeres	zab	búza	rozs v. kétszeres	zab	búza	rozs v. kétszeres
július 5.	—	—	550	—	—	—	—	—	—	—
július 15.	720	—	—	—	—	320	—	—	—	—
szep-tember 1.	—	750	—	1000	1600	—	620	1200*	—	950
A szállításnak díjmentesen kell eszközölni.	városi raktárakba Temesvárott.		búza és rozs Kepesraktár, zab a közös melletti és a katonai raktárakba, a mint azt a katonai raktárvezető-sége kívánja.			búza és rozs a katonai raktárakba az aradi várbán, zab a várbeli, illetve a kis-szent-miklósi raktárakba.			a fiók élelmezési vagy a sas-utcai gabona raktárba a mint a raktár vezető-ség kívánja.	
a hol az átvétel is eszközölni fog.										

* ebből 800 g. zab Arad (vár) és 400 g. K.-Sz.-Miklós részére.

Összszükséglet:

1590 g. búza.

3320 g. rozs vagy kétszeres.

2800 g. zab.

Egyébiránt érdekelt felek az e hó folyamán a «Pester Lloydban» megjelent, valamint a 7. hadtest területén levő városi főkapitányi hivatalok, gazdasági egyletek, kereskedelmi és iparkamarák, valamint a fenti cs. és k. katonai élelmezési raktárak által kihirdetett részletes gabona bevásárlási hirdetményre és fent nevezett katonai élelmezési raktáraknál betekinthező és meg is vásárolható, Temesvárott f. hó 16-áról keltezett szokványok füzetére figyelmeztetnek.

Temesvárott, 1898. évi június hó 16-án.

A cs. és k. 7. hadtest hadbiztossága.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.